

פרשת פנחס

א) וידבר ה' אל משה לאמר, פנחס בן אלעזר וגו', רבי אלעזר פתח ואמר, ^א שומע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת אמה. שומע בני מוסר אביך, דא קב"ה. ואל תטוש תורת אמה, דא פגסת ישראל. מאי מוסר אביך, מוסר, דא אורייתא, דאית בה פמה תוכוחין, פמה עונשין. כד"א, ^ב מוסר ה' בני אל תמאס ואל תקוץ בתוכחתו.

ב) ובגין דכל מאן דאשתדל באורייתא בהאי עקמא, וכו' דישתחון ליה פמה תרעין לההוא עקמא, פמה זהורין. בשעתא דנפוק מהאי עקמא, היא אקדימות קמיה. ואוקא לכל גטורי תרעין, מכרות ואומרת, ^א פתחו שערים ויבא גוי צדיק. אתקינו כרסין לפלגיא עבדא דמלכא. דלית ודו לקב"ה אלא מאן דאשתדל באורייתא, כ"ש ב"י דמתער בליקלא לאשתדלא באורייתא, דהא כל צדיקיא דבגנתא דערן, צייתין לקפיה. וקב"ה משתכח ביניהו, פמה דאוקמיה ^ב הוישבת בגנים וזברים מקשיבים לקולך השמיעני.

ג) ר"ש אמר האי קרא רנא דונכמותא אית ביה. הוישבת בגנים, דא פגסת

מסורת הוהר

א) צו יא צ"ס. ב) (משלי א) יתרו צה צ"ד. ג) (שם ג) בחקותי יג צ"ת. ד) (ישעיה כו) יתרו לג צ"י. ה) (שיר ת) לך ז צ"א.

הסולם

מאמר

מאמר שמע בני מוסר אביך

א) וידבר ה' וגו' וידבר אל משה לאמר פנחס בן אלעזר וגו'. ר' אלעזר פתח ואמר, שמע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת אמה. שמע בני מוסר אביך, זהו הקב"ה. ואל תטוש תורת אמה, זו היא כנסת ישראל. מהו מוסר אביך, מוסר, זהו התורה, שיש בה כמה תוכחות כמה עונשים. כש"א מוסר ה' בני אל תמאס ואל תקוץ בתוכחתו.

ב) ובגין דכל מאן וכו' ומשום שכל מי שעוסק בתורה בעולם הזה, זוכה שיפתחו לו כמה שערים, כמה אורות לעולם ההוא.

(דפ"י דף ר"ג ע"א)

שמע בני מוסר אביך

ע"כ בשעה שנפטר מעולם הזה, התורה מקדמת לפגיו והולכת לכל שומרי השערים, מכרות ואומרת, פתחו שערים ויבא גוי צדיק, התקינו כסא לפלוגי עבד המלך. כי אין שמחה להקב"ה, אלא במי שעוסק בתורה. כל שכן אדם הנערר בלילה לעסוק בתורה, כי כל הצדיקים שבגן עדן מקשיבים לקולו והקב"ה נמצא ביניהם. כמו שהעמידוהו. הוישבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעני.

מאמר חברים מקשיבים לקולך

ג) ר"ש אמר האי וכו' ר' שמעון אמר, מקרא הזה יש בו סוד החכמה. הוישבת בגנים

ישראל, דאיהי בגלותא עם ישראל, ואליא עמהון בעלתייהו. וזברים מקשיבים לקולך, משריין עלאין. כלהו צייתין לקולך, לקול תושבחותך בגלותא. השמיעני, כד"א הראיני את מראך השמיעני את קולך. השמיעני, קלא דאינן וזברינא דמשתדלי באורייתא * דהא לית תושבחותא קמאי, כאינן דמשתדלי באורייתא.

(ד) אמר ר"ש, כביכול, כל אינן דזכאן לאשתדלא באורייתא, ומכד פליג ליליא, ואתיין במטרונייתא כד נהיר יממא, לקבלא אנפי מלכא, אתקיף ואזיזין בשכינתא. ולא עוד, אלא דשריא ביה יחויט של וסד, כמיה דאוקימנא.

(ה) ת"ח, כל מאן דזכי לאתתקף בשכינתא, ניסתמר גרמוהי מאנן מלין דאזיזין לקבלה. כגון מאן. אינן דלא משקרי באת קדישא, דכגון בת אל זכר. וכל מאן דזכיר גרמיה, כביכול כנסת ישראל אזיזא ביה, ונטרא ליה, והיא אקדימת ליה שלם. וכ"ש אי זכי וקני להאי.

(ו) ואמר ר"ש, אתחזיין ישראל לאשתאגא ביהוא שלתא, בר דאקדים פנחס להאי עובדא, ושכיף ריגא. הה"ד, פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השני וגו'. ד"א, פנחס בן אלעזר וגו'. אר"ש, בן בן תרו זמני, לאשלקמא עובדא קא אתי.

(ז) אמר רבי שמעון, האי ב"נ דנטיל גלגלא דנשמתא, ולא זכי דיתתקן ביה, כאילו משקר בקושטא דמלכא. ואנא קרינא עליה האי קרא * או מינא אבידה וכחש בה ונשבע על שקר. וכחש בה, טוב ליה דלא אברי.

מסורת הוזה (שם ב) לך סו צ"ד ת"ז ת"ח לג: ז (ויקרא ה) ויקרא פט אות רעג.
 חלופי גרסאות א ל"ג מן דהא עד סוף האות. ב ל"ג חוט של. ג יתמסר גרמיה מאינן מלין דאזיזין לקבלא מאן. ד בגין. ה האובדא.

הסולם

מאמר בגנים, זו היא כנסת ישראל. דהיינו המלכות, שהיא בגלות עם ישראל, והולכת עמהם בצרתם. **חברים מקשיבים לקולך**. הם מחנות מלאכים העליונים, כולם מקשיבים לקולך, לקול התשבחות שלך בגלות. **השמיעני**, הוא כש"א, הראיני את מראך השמיעני את קולך. **השמיעני** הקול של אלו החברים העוסקים בתורה, כי אין שבת לפני כאלו העוסקים בתורה.
 (ד) אמר ר"ש וכו': אר"ש, כביכול, כל אלו הזוכים לעסוק בתורה, ובשעה שמתחלק הלילה, וכשהאיר היום הם באים עם המלכה לקבל פני המלך הוא מתחזק ונוחל בהשכינה. ולא עוד, אלא ששורה עליו חוט של חסד כמו שהעמדנו.
 (ה) ת"ח כל מאן וכו': בוא וראה כל מי שזוכה להתחזק בשכינה ישמור עצמו מאלו הדברים האחרים כנגד השכינה. דהיינו מה. (דפו"י דף ר"ג ע"א)

חלופי גרסאות א ל"ג מן דהא עד סוף האות. ב ל"ג חוט של. ג יתמסר גרמיה מאינן מלין דאזיזין לקבלא מאן. ד בגין. ה האובדא.
 חלופי גרסאות א ל"ג מן דהא עד סוף האות. ב ל"ג חוט של. ג יתמסר גרמיה מאינן מלין דאזיזין לקבלא מאן. ד בגין. ה האובדא.

(ו) תניין צדיק גמור, אינו נדחה. וצדיק שאינו גמור, נדחה. מאן הוא צדיק גמור, ומאן הוא צדיק שאינו גמור, וכי מאן דלא שלים במלוו, צדיק אקרי. אלא, צדיק גמור, ידיע, דהא לא זטיל גלגולין עקימין, ובאונסותיה בוי בניין, ואתקין שורין, ונצב בירין, ונטע אילין.

(ז) צדיק שאינו גמור, דבני בניין באונסותא אורא, ופר בה בירין, ואלעד, דא אתקין אבני יסודא כמלקדמין, ואלמל בה, וכל ידע אי אשתאר דיכיה. מסטרא דיכיה, טב וצדיק אקרי. ומסטרא דההוא אונסותא, לא דכי.

(ח) לבני דבני בניין שפירין, יאן למנוחי, אסתכל ביסודא, ונמי ליה שקיע עקימא מכל סטריין. הא בניינא לא שלים, עד דסתר ליה, ואתקין ליה כמלקדמין. מסטרא דההוא בניינא דיכיה, אשתכח טב ושפיר. מסטרא דיסודא, ביש ונקים. ובניין כה, לא אקרי עובדא שלים, לא אקרי בניינא שלים. בגיכ צדיק שאינו גמור אקרי, ונדחה. וע"ד כבלע רשע צדיק ממנו.

(יא) ת"ז, מאן דמקנא לשבא קדישא דקב"ה, דאפילו לא יזכי לגדולה, וכלא

מסורת הזוהר

(ז) (חבוקק א) ת"ז ת"ג בהשמטות קמ.

חלופי גרסאות

ו ועוד ול"ג בירין ואעד.

מאמר

הזה, או מצא אבדה וכחש בה ונשבע על שקר. וכחש בה, בנשמה, טוב לו שלא נברא. כי מוטב היה לו שלא היה מתגלגל לבא לעולם.

מאמר צדיק גמור וצדיק שאינו גמור

(ח) תניין צדיק גמור וכו': למדנו, צדיק גמור אינו נדחה מפני רשע ומותר לו להתגרות עמו. וצדיק שאינו גמור נדחה. ואסור לו להתגרות עם רשע. שואל, מי הוא צדיק גמור ומי הוא צדיק שאינו גמור, וכי מי שאינו שלם במעשיו נקרא צדיק. שתאמר עליו צדיק שאינו גמור. שהרי, המחסר ממעשיו כפי שצריכים להיות, הוא רשע. ומשיב, אלא צדיק גמור, ידוע, כי הוא לא לקח גלגולים עקומים, כלומר שאינו מגולגל, ובנחלתו עצמו בונה בנינים, ומתקן חומות, וחוצב בורות, ונוטע אילנות. כלומר כל מעשיו הטובים שעשה הם ברשות עצמו, כי אינו צריך לתקן אחרים.

(ט) צדיק שאינו גמור וכו': צדיק שאינו גמור, פירושו, שבנה בנינים בנחלת אחר. כלומר שנשמתו היא בגלגול פעם ב'. מחמת שבפעם הראשונה היה רשע. ונמצא, שכל מעשיו הטובים צריכים לתקן הנשמה מפעם הא' שבאה לעולם, ונמצאים בניינו בנחלת אחר. תפר בה בורות, ומעדר, הוא מתקן אבני (דפו"י דף ר"ג ע"א * דף ר"ג ע"ב)

הסולם

צדיק גמור וצדיק שאינו גמור

היסוד כמקודם, ועמל בה, ואינו יודע אם נשאת שלו. כי מצדו עצמו, דהיינו לפי מעשיו בגלגול הזה, הוא טוב, ונקרא צדיק. אבל מצד אותו הירושה, דהיינו מצד מעשיו בפעם הראשונה שבא לעולם, אינו כך. כלומר שעוד לא תקן העונות מה שעשה בפעם הא'.

(י) לבני דבני בניין וכו': בדומה לאדם הבונה בנינים יפים טובים למראה. הסתכל ביסוד, וראה אותו שקוע, עקום מכל הצדדים. הנה הבנין אינו נשלם עד שסותר אותו ומתקן אותו כמקודם. דהיינו כמו שצריך להיות ונמצא שמצד הבנין שלו שהוא בנה, נמצא הכל טוב ויפה, אלא מצד היסוד של הבנין, הוא רע ועקום, ומשום זה לא נקרא מעשה שלם, ולא נקרא בנין שלם. כן אותו המגולגל, אע"פ שמצד מעשיו הוא צדיק, עם כל זה כיון שעוד לא תקן העונות שעשה בפעם הא' שבא לעולם הוא נקרא משום זה, צדיק שאינו גמור, והוא נדחה מפני רשע. וע"כ אה"כ. כבלע רשע צדיק ממנו.

(יא) ת"ח מאן דמקנא וכו': בוא וראה מי שמקנא לשם הקדוש של הקב"ה, אפילו שאינו צריך לזכות לגדולה, ואינו ראוי לה, הוא מרויח אותה ולוקח אותה. פנחס לא היה ראוי

אתווי ליה, ורווחו ליה ונטיל ליה. פנחס לא אתווי ליה בהווא זמנא, וגזין דקנא לשמא דמאריה, רווחו לכלא, וסליק לכלא, ואתתקן ביה כלא וזכה לאשתמישא בכהונה עלאה. מההיא שעתא, פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן, דאשלים לתרין "דרגין, בגין דקנא לשמא דמאריה, דאתתקן מיה דאתתקם.

(יב) רבי יהודה פתו ואמר, "שמרה נפשי כי חסיד אני הושע עבדך וגו'. ספיה דקרא אית לאסתכלא, ולבתר קרא כלא, ספיה דקרא כתיב, הבוטח אליך, הבוטח בך מבעי ליה, מאי הבוטח אליך. אלא כביכול דוד מבוטח ליה, דלא ילבר ליה פלגות ליליא בשנתא, כמה דכתיב "ווצות לילה אקום להודות לך. קמתי מבעי ליה. אלא, אקום, ואתקשר בך לעלמין.

(יג) שמרה נפשי, שמור מבעי ליה. והא תנין דלית את באורייתא דלא אית בה רזין עלאין ויקירין. שמרה. לקב"ה קאמר, שמרה להווא וזלקא, דאתאוד ביה נפשי. דכד נפשא נפקאת מהאי עלמא, אתיא למירת עלמא דאיתי. אי זכי, כמה וזיכין עלאין נפקין לקבלא, וקנטרא ליה, ולא עלא ליה במודיא דדוכתהא, והאי ה' נטיל ליה, לאתאודא עמה פריש ירווי ושבתי.

(יד) ואי לא זכי, כמה זרדיני טהירין אנרמין לקבלה, ורווחו ליה לבר. ווי ליהיא נפשא, דמתקבלא בריקניא, כאבנא בקוסיפיתא. זה"ד, ואת נפשי אויביך

חלופי גרסאות

ז דייית לה; ודא ירית ליה ועייל ליה; דרווח לה ודאי שעתא ונטיל ליה. ח ל"ג דרגין. ט ל"ג ואתקשר בך. י ל"ג דאתי.

מסורת הוהר

ט (תהלים פו) בלק קצו צ"א ד"ח מז ט"ג שי"ז. י (שם קיט) לך נה צ"א. כ (ש"א כה) בשלח צב צ"ב.

הסולם

שמרה נפשי כי חסיד אני

לילה אקום להודות לך. היה צריך לומר קמתי, אלא הפירוש ודא. אקום ואתקשר בך לעולם. (יג) שמרה נפשי וגו': שואל, שמור היה צריך לומר. והרי למדנו, שאין אות בתורה שלא יהיו בה סודות עליונים ויקרים. ומשיב, שמרה, היינו שאומר אל הקב"ה, שמרה, היינו שמור ה', שהיא אותו החלק שהנפש נאותה בו. כי כשהנפש יוצאת מעולם הזה, היא באה לרשת עולם הבא, אם זכתה, כמה צבאות עליונים יוצאים לקבלה ולשמרה ולהכניסה אל המדור שלה במקומה. ואתה ה' שהיא המלכות, שומרת אותה, להתאחד עמה בראשי חדשים ושבחות.

(יד) ואי לא זכי וכו': ואם לא זכתה, כמה מלאכי תבלה מוכנים כנגדה, שדוחים אותה לחוץ. אוי לאותה נפש המתגלגלת לריק כאבן בכף הקלע. ז"ש ואת נפש אויבך יקלענה בתוך כף הקלע. ודוד בקש בקשתו לפני הקב"ה, ואמר, שמרה נפשי, שלא ידחו אותה לחוץ. וכשיגיעו כנגדה, יפתחו לה הפתחים, ותקבלה

מאמר

ראוי לכהונה בעת ההיא, אלא משום שקנא לשם של אדונו, הרויח הכל, ועלה לכל, ונתתקן בו הכל, וזכה להשתמש בכהונה עליונה. מאותה שעה, פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן, שכתוב ב"פ בו. משום שהשלים לב' מדרגות, דהיינו שתקן את עצמו וגם תקן נשמתם של נדב ואביהוא שנתגלגלו בו. שהם בני אהרן. וע"כ כתוב, בן אלעזר, בן אהרן. שהוא משום שקנא לשם של אדונו, שנתתקן מה שנתעקם. כי הוא תקן את עצמו, וגם בחינות הנשמות של נדב ואביהוא שהיו מגולגלים בו.

מאמר שמרה נפשי כי חסיד אני

(יב) ר' יהודה פתח וכו': רי"פ ואמר, שמרה נפשי כי חסיד אני הושע עבדך וגו'. יש להסתכל בסוף הפסוק, ואח"כ לכל הפסוק, בסופו של הפסוק כתוב, הבוטח אליך. שואל, הבוטח בך היה צריך לומר, מהו הבוטח אליך. ומשיב, אלא כביכול דוד היה מבטיח שלא יעבור עליו חצות לילה בשינה. כמ"ש חצות (דפוי" דף רי"ג ע"ב)